№ 9-AMALIY MASHG‘ULOT

BOSHLANG'ICH SINFLARDA TABIAT TARIXI DARSLARIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.

Ishning maqsadi: *boshlang‘ich sinflarda tabiat tarixi fanini o‘qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish bir qator muhim maqsadlarni ko‘zlaydi:*

- **Talabalar qiziqishini oshirish:**

o axborot texnologiyalari yordamida yaratilgan interaktiv o‘yinlar, virtual ekskursiyalar, animatsiyalar va videoroliklar talabalarning mashg‘ulotga bo‘lgan qiziqishlarini sezilarli darajada oshiradi.

o tabiat hodisalari va obyektlarini jonli va rang-barang tarzda namoyish etish orqali talabalarning diqqatini jalb qilish mumkin.

- **Kognitiv jarayonni faollashtirish:**

o axborot texnologiyalari talabalarlarga nafaqat tayyor bilimlarni o‘zlashtirish, balki mustaqil ma’lumot izlash, ularni tahlil qilish va xulosa chiqarish imkoniyatini beradi.

o interaktiv mashqlar, testlar va viktorinalar o‘quvchilarning bilimlarini mustahkamlash va o‘zlashtirish darajasini baholashga yordam beradi.

- **Ko‘rgazmalilikni ta’minlash:**

o tabiat hodisalari va obyektlarini real sharoitlarda kuzatish imkoniyati cheklanganligi sababli, AT yordamida yaratilgan virtual modellar, simulyatsiyalar va 3D-animatsiyalar talabalarning tasavvurini boyitadi.

o mikroskopik obyektlar, kosmik hodisalar va boshqa murakkab jarayonlarni vizual tarzda namoyish etish orqali o‘quv materiallarini tushunarli bo‘lishligi ta’minlanadi.

- **Individual yondashuvni ta’minlash:**

o axborot texnologiyalari pedagogga har bir talabaning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda o‘quv materiallarini moslashtirish imkoniyatini beradi.

o turli xil qobiliyatga ega bo‘lgan talabalar uchun turli xil darajadagi topshiriqlar va mashqlarni yaratish mumkin.

- **Zamonaviy ko‘nikmalarni shakllantirish:**

o axborot texnologiyalari bilan ishlash talabalarda kompyuter savodxonligi, axborot izlash va tahlil qilish, multimedia materiallari bilan ishlash kabi zamonaviy ko‘nikmalarni shakllantiradi.

o bu ko‘nikmalar talabalarning kelajakda muvaffaqiyatli ta’lim olishlari va mehnat faoliyati bilan shug‘ullanishlari uchun zarurdir.

- **O‘quv materiallariga kirishni osonlashtirish:**

o internet va raqamli resurslar orqali talabalar qo‘shimcha ma’lumotlar, video lavhalar, interaktiv o‘yinlar va boshqa o‘quv materiallariga osongina kirishlari mumkin.

o bu, ayniqsa, uzoq manzillarda yashaydigan talabalar uchun muhim ahamiyatga ega.

o Umuman olganda, boshlang‘ich sinflarda tabiat tarixi fanini o‘qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish ta’lim jarayonini yanada samarali, qiziqarli va zamonaviy qilishga yordam beradi.

Vazifalar:

1. talabalarga mavzu yuzasidan asosiy tushunchalarni yetkazishni ta’minlash;

2. mavzuni yoritishda lozim bo‘ladigan dasturiy ilovadan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirish;

3. internetdan ta’limiy maqsadlarda foydalanishning asosiy qoidalarini o‘rgatish.

O‘quv vositalari: *shaxsiy kompyuter, multimediali proektor, ekran, LCD monitor,markerlar, ish daftari, tarqatma materiallar.*

Qisqacha nazariy ma’lumot

Axborot texnologiyalaridan boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining barcha o‘quv fanlarida samarali foydalanish mumkin. Darslarda o‘quv va o‘yin dasturlaridan foydalanish katta samara beradi.

Tabiiy fanlar darslarida ham barcha mavzularda video-roliklar, taqdimotlar, testlar, animatsion multimedialarni qo‘llash yaxshi natija beradi. Masalan, yurtimiz tabiati, suv havzalari, hayvonot dunyosi, dengizlar, okeanlar hamma mavzuni animatsion slaydlarda aks ettirish mumkin. Animatsiya orqali taqdimot nafaqat yorqin hissiyotlarni va bir vaqtning o‘zida ilmiy imidjni, balki o‘quvchilarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishlarini yanada oshiradi. O‘quvchilar ongigada mavzu bo‘yicha tushunchalarni shakllantirib, xotirasida yaxshi saqlashini taminlaydi.

Pedagog axborot texnologiyalaridan to‘g‘ri va samarali foydalansa, talabalarning mashg‘ulotga bo‘lgan qiziqishi, bilim olishga bo‘lgan ishtiyoqi va o‘ziga bo‘lgan ishonchi ortib, mustaqil fikri rivojlana boradi. Pedagog esa darsda o‘z oldiga qo‘ygan maqsadiga oson erishadi. Faqatgina o‘quv jarayonida axborot texnologiyalari mashg‘ulotlarning asosiy tayanchi emas, balki talabaga yangi ma‘lumotlarni, tushunchalarni osonlik bilan yetkazib berish hamda esda saqlashiga yordam beruvchi vosita sifatida qaralishi lozim.

Mashg‘ulot rejasi:

1. **Kirish qismi** *(5 daqiqa)***:**
   1.1. talabalar bilan salomlashish va mashg‘ulot mavzusini e’lon qilish;
   1.2. amaliy mashg‘ulotni bajarish yuzasidan qisqa suhbat o‘tkazish.
2. **Asosiy qism** *(30 daqiqa)*:
   2.1. talabalarning ish faoliyatini kuzatib borish;
   2.2. to‘g‘ilgan savollarga javob berish;
3. **Yakuniy qism** *(10 daqiqa)*:
   3.1. talabalar ishlarini tekshirish va muhokama qilish;
   3.2. talabalarni rajbatlantirish;
   3.3. talabalar uchun uy vazifalarini berish.
   3.4. mashg‘ulotni yakunlash.

Mashg‘ulot jarayoni:

Mashg‘ulot davomida talabalar faolligini oshirish uchun turli interaktiv usullardan foydalanish;

Har bir talabaga kompyuter bilan ishlash imkoniyatini yaratib berish;

Talabalarning mashg‘ulotga qiziqishi va motivatsiyasini oshirishga erishish.

Qo‘shimcha tavsiyalar:

Mashg‘ulotni o‘tkazishdan oldin kompyuterlar va dasturlarning ishga tayyorligini tekshirish talab etiladi. Talabalarning bilim darajalari hisobga olgan holda topshiriqlarni tanlash maqsadga muvofiqdir.

Talabalarga axborot xavfsizligi qoidalari haqida qisqacha ma’lumot berish lozim.

Ushbu ishlanma boshlang‘ich sinflarda axborot texnologiyalari fanidan foydalanish bo‘yicha amaliy mashg‘ulot o‘tkazish uchun asos bo‘lib xizmat qiladi.

Topshiriqlar:

1-topshiriq. tabiat tarixi mavzusini interaktiv o‘yinlar orqali havola eting. Bunda `Kahoot` onlayn dasturiy ilovadan foydalaning.

2-topshiriq. tabiat tarixi mavzusi yuzasidan virtual ekskursiya qilishni amalga oshiring. Bunda `3DVista` onlayn dasturiy ilovadan foydalaning.

3-topshiriq. tabiat tarixi mavzusi yuzasidan viktorinalar yaratishni amalga oshiring. Bunda `Kahoot` onlayn dasturiy ilovadan foydalaning.

4-topshiriq. tabiat tarixi mavzusi yuzasidan virtual model yaratishni amalga oshiring. Bunda `K-3D` dasturiy ilovadan foydalaning.

5-topshiriq. Agar globusga e’tibor qaratsangiz, globus hududining katta qismini moviy rang egallaganini ko‘rish mumkin. Bular yer sharining dengizlari va okeanlaridir. Yer sharining 29% materik va orollar, 71% esa okeanlar, dengizlar, daryolar va ko‘llar egallaydi.

Shimoliy yarim shar	Janubiy yarim shar
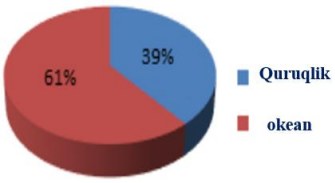	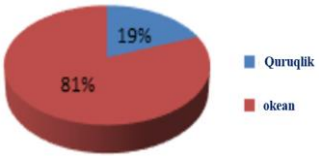

Matn va diagramma ma’lumotlariga ko‘ra, jadvalni to‘ldiring

	Suv	Quruqlik
Yer yuzida jami		
Janubiy yarim shar		
Shimoliy yarim shar		

Diagramma ma’lumotlaridan foydalanib, daryolarning uzunligi bo‘yicha tartiblang.

Daryo nomi	Uzunligi	Daryo havzasi maydoni (kv.m)
Amudaryo		
Sirdaryo		